

VRC GEDRAGSCODE

Inhoud

Voorwoord

Deel 1: Introductie

Deel 2: Fundamentele beginselen

Deel 3: Aanpak van gedragsmatige dilemma's

Deel 4: Handhaving van de Code

Deel 5: Slotbepalingen

Voorwoord

De eerste gedragscode van de Vereniging van Registercontrollers (VRC) in Nederland werd in 1988 door de algemene ledenvergadering geaccordeerd, en in resp. 1996 en 1997 gewijzigd. Ten tijde van de meest recente aanpassing telde de VRC ongeveer 500 leden. In 2008 is het ledental toegenomen tot ca. 2500. Tegelijkertijd met de groei van de vereniging, hebben de ontwikkelingen op het gebied van 'corporate governance', vooral in gang gezet door verschillende boekhoudschandalen en de daardoor sterker geworden rol van de financiële functie als bedrijfseconomisch geweten en adviseur van het management, tot het inzicht geleid dat een nieuwe gedragscode van de VRC noodzakelijk is. Het bestuur van de VRC heeft die uitdaging aangenomen, en een Commissie ingesteld met de opdracht een nieuwe gedragscode te ontwikkelen.

Deze gedragscode (hierna: de Code) geeft de regels voor die leden van de VRC, die gerechtigd zijn de titel Registercontroller (RC) te voeren. Hij biedt een leidraad voor de Registercontroller, opdat het gedrag van de Registercontroller in overeenstemming is met wat redelijkerwijs verwacht mag worden door ieder die in hem of haar zijn vertrouwen stelt.¹ Deze verwachtingen zijn primair maar niet exclusief gebaseerd op de rol van de Registercontroller als professional in finance & control.

De VRC steunt de doelstellingen en beginselen van gelijke kansen en fundamentele mensenrechten voor iedereen, waaronder ook de behandeling van persoonlijke gegevens. De VRC staat voor de hoogst mogelijke persoonlijke en zakelijke normen, en spoort haar leden aan om goede en verantwoordelijke professionals te zijn. Goed gedrag kan inhouden dat méér gedaan wordt dan de wet vereist. In een uitermate competitieve en complexe omgeving als onze huidige is het cruciaal dat de Registercontroller te allen tijde zijn integriteit bewaakt en bewaart, en zich het vertrouwen waardig toont dat in hem wordt gesteld door allen die op hem rekenen.

¹ Om redenen van efficiency zal in de rest van deze Gedragscode de Registercontroller worden aangeduid als zijnde mannelijk. Datzelfde geldt voor alle andere te noemen functiehouders.

Registercontrollers over de hele wereld hebben de plicht zich te houden aan de hoogste gedragsnormen, om zo het aanzien en de reputatie van het beroep van Registercontroller te borgen. Zij zullen zich onthouden van alle gedrag dat het beroep in diskrediet kan brengen en moeten zich houden aan de Code ongeacht hun activiteitengebied, hun arbeidscontract of lidmaatschappen van andere beroepsorganisaties. Boven alles zullen zij zich laten leiden door de geest, eerder dan door de letter van deze Code.

Deze Code is vastgesteld door de VRC. Om consistentie met de relevante andere beroepsgroepen te bewerkstelligen, vooral die op de gebieden Finance, Accounting, Auditing en Control, is deze Code mede gebaseerd op bestaande gedragscodes, waaronder de *IFAC Code of Ethics for Professional Accountants* en de *CIMA Code of Ethics for Professional Accountants*. De statuten, reglementen en verordeningen van de VRC kunnen nadere voorschriften geven over zaken die in deze Code niet aan de orde komen.

Deze Code vormt de basis voor beoordeling van tuchtrechtelijke klachten door de Raad van Tucht van de VRC.

De Commissie Herziening VRC Gedragscode
Amsterdam
Algemene ledenvergadering 1 december 2008

Deel 1 Introductie

1.1 Deze Code is van toepassing op alle leden van de VRC die Registercontroller zijn zoals omschreven in de statuten van de VRC.

1.2 De volgende definities zijn van toepassing:

- a. VRC: Vereniging van Registercontrollers.
- b. Werkgever: een organisatie of vertegenwoordiger van een organisatie die de Registercontroller te werk stelt als werknemer, externe adviseur of interim manager.
- c. Postacademische Controllersopleiding: een deeltijds *Master of Finance and Control* opleiding die de afgestudeerden het recht geeft te worden opgenomen in het VRC-register, en die tenminste het minimaal vereiste aantal ECTS-punten² omvat.
- d. RC (Registercontroller): een afgestudeerde van een van de erkende Postacademische Controllersopleidingen die lid is van de VRC en is opgenomen in het VRC-register.
- e. Belanghebbende: hij die vertrouwt op het werk van de Registercontroller, waaronder zijn Werkgever en de gebruiker van de werkzaamheden van de Registercontroller buiten die Werkgever.
- f. Raad van Tucht: de door de VRC ingestelde commissie die klachten over Registercontrollers in ontvangst neemt en beoordeelt.

1.3 De Registercontroller treedt op in twee domeinen: het professionele en het private domein.

1.3.1 In het professionele domein kan de Registercontroller optreden in twee verschillende rollen:

- a. Een finance & control-rol; hieronder te verstaan alle activiteiten uitgevoerd namens zijn Werkgever met betrekking tot het vastleggen en bewaren van zakelijke transactiegegevens, het zorgdragen voor de naleving door zijn Werkgever van de relevante wet- en regelgeving, contracten en interne procedures, en het adviseren van het management van zijn Werkgever over finance & control-zaken. Deze activiteiten kunnen in de dagelijkse praktijk van de Registercontroller meer of minder aandacht krijgen.
- b. Een business-rol, niet finance & control; hieronder vallen alle activiteiten uitgevoerd namens de Werkgever die niet direct gespecialiseerde finance & control-competenties vereisen.

1.3.2 In het private domein treedt de Registercontroller op buiten zijn professionele domein, maar dit gedrag kan consequenties hebben in zijn professionele domein of hij ontplooit professionele activiteiten in zijn private domein.

² Het *European Credit Transfer System* is het systeem waarmee sinds de invoering van de Bachelor-Masterstructuur in Europa de studiebelasting wordt uitgedrukt van opleidingen die vallen binnen de ECTS-jurisdictie.

1.4 Deze Code geldt voor alle domeinen en rollen waarin de Registercontroller kan optreden. De Code is daarom niet uitsluitend van toepassing op zijn professionele domein, noch op zijn rol in finance & control. Echter, het is van belang te erkennen dat de finance & control-rol in het professionele domein van de Registercontroller over het algemeen de verwachtingen bepaalt ten aanzien van zijn gedrag.

1.5 De activiteiten van de Registercontroller in het private domein die geen effecten hebben in het professionele domein of die geen relatie hebben met zijn professionele activiteiten, liggen buiten de reikwijdte van deze Code.

1.6 Een bijzonder kenmerk van de Registercontroller is dat hij de verantwoordelijkheid neemt om in overeenstemming met deze Code te handelen. De verantwoordelijkheid van de Registercontroller beperkt zich daarom niet tot het voldoen aan de wensen van een individuele Werkgever. Zijn verantwoordelijkheid geldt ook ten aanzien van de andere Belanghebbenden.

1.7 De naleving van deze Code betekent dat de Registercontroller zich moet houden aan een stel fundamentele beginselen. Registercontrollers worden geacht deze Code te gebruiken om bedreigingen met betrekking tot deze beginselen te identificeren, om de significantie van die bedreigingen te beoordelen en om, indien dergelijke bedreigingen anders dan duidelijk insignificant zijn, maatregelen te treffen om ze te elimineren of te verkleinen tot een acceptabel niveau, opdat de naleving van de fundamentele beginselen niet in gevaar komt.

1.8 Als de Werkgever specifiekere regels hanteert dan deze Code, zullen de desbetreffende regels slechts gelden boven die van de Code indien zij niet in strijd zijn met de Code. Als specifieke regels in strijd zijn met de Code, prevaleert de Code.

1.9 De Registercontroller moet zijn Werkgever en andere direct belanghebbenden op een gepast tijdstip ervan in kennis stellen dat deze Code van toepassing is op zijn functioneren.

1.10 Het Addendum bij deze Code geeft richting aan de toepassing van de Code. Hierin staan voorbeelden van de toepassing van de fundamentele beginselen, beschrijvingen van potentiële bedreigingen van de naleving van de fundamentele beginselen en de aanpak van dergelijke bedreigingen. Hierin staan tevens voorbeelden van uitspraken van de Raad van Tucht.

Deel 2 Fundamentele beginselen

2.1 De Registercontroller neemt de volgende fundamentele beginselen in acht:

a. Integriteit;

- b. Objectiviteit;
- c. Deskundigheid en zorgvuldigheid;
- d. Geheimhouding;
- e. Professioneel gedrag.

2.2 Het beginsel van **integriteit** impliceert dat de Registercontroller in al zijn interacties eerlijk moet zijn. Daarom is de Registercontroller verplicht om te allen tijde oprecht te zijn en naar eer en geweten de waarheid te spreken opdat Belanghebbenden niet worden bedrogen. Een belangrijk aspect van integriteit is dat de Registercontroller niet geassocieerd zal worden met rapportages, aangiften, communicatie of andere informatie, als hij van mening is dat deze:

- a. onjuist of misleidend is;
- b. geen deugdelijke grondslag heeft; of
- c. incompleet is of bepaalde zaken verhult waar dit misleidend is.

2.3 Het beginsel van **objectiviteit** impliceert dat de Registercontroller zijn oordeel niet laat beïnvloeden door vooroordelen, belangenverstrengeling of ongepaste beïnvloeding door derden. Een belangrijk aspect van objectiviteit is dat de Registercontroller alle relaties mijdt die zijn onafhankelijke en professionele oordeel op ongewenste wijze zouden kunnen beïnvloeden.

2.4 Het beginsel van **deskundigheid en zorgvuldigheid** impliceert dat de Registercontroller de plicht heeft om te allen tijde gedegen en in overeenstemming met vaktechnische en professionele standaarden te werk te gaan. Dit beginsel omvat drie aspecten:

- a. het verwerven van deskundigheid via een erkende Postacademische Controllersopleiding;
- b. het onderhouden van deskundigheid wat voortdurende aandacht voor en begrip van relevante ontwikkelingen vereist, waardoor de Registercontroller zijn competenties blijft ontwikkelen om adequate professionele diensten te kunnen verlenen; en
- c. het betrachten van de nodige zorgvuldigheid bij het uitvoeren van opdrachten of andere taken door voorzichtig, gedegen en tijdig te werk te gaan.

2.4.1 De Registercontroller dient altijd te voldoen aan de eisen van Permanente Educatie van de VRC.

2.4.2 De Registercontroller treft maatregelen die ervoor zorgen dat het werk van diegenen die onder zijn verantwoordelijkheid werken, voldoet aan alle relevante kwaliteitseisen.

2.4.3 Als daartoe aanleiding bestaat maakt de Registercontroller zijn Werkgever attent op de beperkingen die inherent zijn aan zijn diensten, om te voorkomen dat een door hem gegeven oordeel wordt geïnterpreteerd als een feit.

2.5 Het beginsel van **geheimhouding** impliceert dat de Registercontroller vertrouwelijke informatie die hij heeft verkregen niet aan derden verstrekt noch zal gebruiken om zichzelf te bevoordelen tenzij hij daartoe expliciet is gemachtigd of tenzij er wettelijke of professionele rechten of plichten zijn om dit te doen.

2.5.1 Onder de volgende omstandigheden is of kan het verplicht of gepast zijn dat de Registercontroller vertrouwelijke informatie aan derden verstrekt:

- a. informatieverstrekking is bij wet toegestaan en de Werkgever of een andere Belanghebbende heeft daartoe toestemming gegeven;
- b. informatieverstrekking is bij wet vereist;
- c. er zijn professionele rechten of plichten om informatie aan derden te verstrekken en dit is niet bij wet verboden.

2.5.2 De Registercontroller moet te allen tijde geheimhouding betrachten. Hij moet erop bedacht te zijn dat zeker bij langdurige omgang met zakenpartners, bekenden of familieleden altijd het risico bestaat dat hij onopzettelijk handelt in strijd met zijn geheimhoudingsplicht. Hij moet ook geheimhouding betrachten met betrekking tot informatie die hem ter beschikking is gesteld door een potentiële Werkgever, en selectief zijn bij het verspreiden van mogelijk vertrouwelijke informatie binnen zijn Werkgever. Bovendien dient hij alle noodzakelijke maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat diegenen die onder zijn verantwoordelijkheid werken en anderen die hij om advies of assistentie vraagt zijn geheimhoudingsplicht respecteren.

2.5.3 De plicht tot zorgvuldig omgaan met vertrouwelijke informatie blijft bestaan, ook na beëindiging van de formele relaties tussen de Registercontroller en de Werkgever of andere Belanghebbenden. Het is de Registercontroller die van Werkgever verandert, toegestaan gebruik te maken van verworven kennis en opgedane ervaring. De vertrouwelijke informatie die de Registercontroller ten gevolge van zijn relatie met eerdere Werkgevers heeft verkregen, mag hij echter niet gebruiken of aan derden verstrekken.

2.5.4 Bij het beslissen om vertrouwelijke informatie al dan niet aan derden te verstrekken, dient de Registercontroller de volgende overwegingen te maken:

- a. of de belangen van een bepaalde Belanghebbende geschaad zouden kunnen worden indien de Werkgever of andere Belanghebbenden de Registercontroller toestemming geven bepaalde informatie bekend te maken;
- b. of alle relevante informatie bekend en onderbouwd is; als het gaat om het verstrekken van niet onderbouwde informatie, onvolledige informatie of ongefundeerde conclusies, is oordeelsvorming noodzakelijk om de wenselijkheid en de wijze van informatieverstrekking te bepalen; en

- c. welke wijze van communicatie wordt verwacht en aan wie deze is gericht; in het bijzonder overtuigt de Registercontroller zich ervan dat partijen met wie wordt gecommuniceerd terecht als Belanghebbenden kunnen worden beschouwd.

2.6 Het beginsel van **professioneel gedrag** houdt in dat de Registercontroller de voor hem relevante wet- en regelgeving naleeft en zich onthoudt van elk handelen, dat het beroep in diskrediet brengt. Daaronder vallen handelingen, die door een redelijke en goed geïnformeerde derde, die over alle relevante informatie beschikt, zullen worden opgevat als schadelijk voor de goede naam van het controllerberoep. Het is van belang dat de Registercontroller zich ervan bewust is dat, wanneer hij een oordeel vormt over welke gevolgen een bepaald gedrag voor de goede naam van het controllerberoep heeft, hij de culturele verschillen tussen landen in overweging neemt.

Deel 3 Aanpak van gedragsmatige dilemma's

3.1 Bij het evalueren van de naleving van de fundamentele beginselen kan de Registercontroller zich genoodzaakt zien om een gedragsmatig dilemma op te lossen bij de toepassing van de fundamentele beginselen.

3.2 Bij het langs formele of informele weg oplossen van een gedragsmatig dilemma moet de Registercontroller, individueel of in samenwerking met anderen, tenminste de volgende aspecten in zijn overwegingen te betrekken:

- a. alle relevante feiten;
- b. de fundamentele beginselen die betrekking hebben op de zaak in kwestie;
- c. alternatieve manieren om het gedragsmatige dilemma op te lossen; en
- d. de consequenties voor de eigen positie van de Registercontroller.

3.3 De Registercontroller moet bij zijn aanpak van een gedragsmatig dilemma de consequenties van alle mogelijke oplossingen in beschouwing nemen.

3.4 Als de Registercontroller niet in staat blijkt een gedragsmatig dilemma op adequate wijze op te lossen, dient hij bij zijn Werkgever om advies te vragen. Dit houdt in dat hij degenen consulteert die een taak hebben bij de governance van zijn Werkgever, waaronder de Raad van Bestuur of de Executive Directors, de Raad van Commissarissen of de Non-executive Directors, het Audit Committee, de compliance-officers en de security-officers.

3.5 De Registercontroller moet altijd zorgen voor adequate documentatie van de problematiek, de details van de gehouden discussies en de genomen beslissingen.

3.6 Als een significant gedragsmatig dilemma niet intern kan worden opgelost, moet de Registercontroller overwegen om professioneel advies van de VRC of juridische adviseurs in te winnen om een leidraad te verkrijgen voor de aanpak van het gedragsmatige conflict zonder de vertrouwelijkheid aan te tasten. De VRC heeft daartoe een vertrouwenspersoon aangesteld.

3.7 Als, nadat alle mogelijkheden zijn uitgeput, het gedragsmatig dilemma nog steeds niet is opgelost, dient de Registercontroller zo mogelijk een eind te maken aan zijn betrokkenheid bij de zaak die het dilemma heeft veroorzaakt. Dit kan inhouden dat de Registercontroller zijn Werkgever informeert dat hij onder de gegeven omstandigheden niet langer verantwoordelijk kan worden gehouden voor de taken die hebben geleid tot het dilemma. Het beëindigen van de relatie met de Werkgever, zonder te hebben geprobeerd om het dilemma op te lossen, of zonder de relevante vertegenwoordigers van de Werkgever te hebben geïnformeerd, wordt – uitzonderingen daargelaten – beschouwd als onprofessioneel gedrag.

3.8 De Registercontroller is verplicht de door hem geconstateerde inbreuken op deze Code door een andere Registercontroller op te nemen met deze Registercontroller en, indien deze Registercontroller weigert om adequate maatregelen te nemen, deze situatie onderbouwd en gedocumenteerd te melden aan de VRC.

3.9 Als de Registercontroller volgens het tuchtrecht van een andere beroepsorganisatie of door een rechtbank voorwaardelijk of onvoorwaardelijk veroordeeld is of veroordeeld is geweest in een strafzaak in zijn professionele domein, dient hij dit te melden aan de VRC.

Deel 4 Handhaving van de Code

4.1 Deze Code is van toepassing per 1 januari 2009 en vervangt vanaf die datum eerdere gedragscodes voor wat betreft het optreden als Registercontroller op of na 1 januari 2009.

4.2. De datum waarop door de Registercontroller is opgetreden bepaalt welke gedragscode van toepassing is.

4.3 Als de Registercontroller deze Code niet naleeft, is hij onderworpen aan disciplinaire maatregelen zoals vastgelegd in de statuten van de VRC, en in het bijzonder in de reglementen van de Raad van Tucht van de VRC.

4.4 De Registercontroller zal onderworpen worden aan een onderzoek en disciplinaire maatregelen door de Raad van Tucht van de VRC wanneer:

- a. de VRC een klacht over hem indient;
- b. de Werkgever een klacht over hem indient;
- c. een andere Registercontroller een klacht over hem indient;
- d. iedere andere Belanghebbende een klacht over hem indient.

Deel 5 Slotbepalingen

5.1 Per 1 januari 2009 is deze tekst ook beschikbaar via www.vrc.nl/code

5.2 De volgende Postacademische Controllersopleidingen zijn erkend en geven alumni het recht opgenomen te worden in het VRC register:

- a. Erasmus Universiteit, Rotterdam
- b. Rijksuniversiteit Groningen, Groningen
- c. Universiteit Maastricht & Universiteit van Amsterdam, Maastricht
- d. Universiteit Maastricht, Maastricht
- e. Universiteit Nyenrode, Breukelen
- f. Universiteit van Amsterdam, Amsterdam
- g. Universiteit van de Nederlandse Antillen, Willemstad
- h. Universiteit van Tilburg, Tilburg
- i. Vrije Universiteit, Amsterdam